

RELEASE 2023

RAW

RAW
CROW

Even voorstellen

Jacques Teunissen

Dik Berkheij

Erik Bolck

Programma

- **Toelichting op de wijzigingen release 2023**
- **Toelichting op algemene lopende RAW zaken**
- **Lopende RAW-werkgroepen**
- **Vragen van deelnemers**

Inhoud van de 'Wijziging september 2023'

Inclusief:

- Errata
- Wijziging september 2021
- Wijziging september 2022

Waarom elk jaar een release?

- Altijd een actuele systematiek
 - Wet- en regelgeving (UAV)
 - Publicaties van CROW en van derden, zoals NEN en NEN-EN normen
 - Verwijzingen naar websites
- RAW-teksten sneller beschikbaar
 - Actualisatie
 - Herziening
 - Nieuw

Wanneer je de Wijziging 2023 van toepassing verklaart:

+

Reacties n.a.v. publicatie in 2021 en 2022:

- Wijziging is automatisch van toepassing na een half jaar. Wat is de consequentie bij langere voorbereidingstijd bestek:
Wijziging niet meer automatisch: art. 01.01.01 lid 03 vervallen (2022).
- Verschillen tussen publicatie (pdf) en kennisbank:
Mag niet voorkomen! (nog) betere controle en scherpere procedure.
- Wijzigingen zijn beperkt:
Veel werkgroepen actief!

Reacties n.a.v. publicatie in 2021 en 2022:

- Onduidelijk welke wijzigingen er precies zijn doorgevoerd. Behoeftte aan meer/betere informatie:
Wijzigingen per jaar gemarkeerd in naslagwerk.
- Wijzigingen zichtbaar maken in kennisbank:
Technisch niet mogelijk.
- Behoeftte aan duidelijke afspraken over wijzigingen in resultaatsbeschrijvingen. Wanneer wijzigen / wanneer vervallen + nieuw:
Afspraken met licentiehouders (B&S, Brink).
- Geen XSD-aanpassen, maar alleen nieuwe dataset:
Akkoord.

Kennisbank bijgewerkt met nieuwe release

- Kennisbank is weer voorzien van de actuele release
- Vorige releases en versies terug te vinden onder historie

Verbeteringen kennisbank

- Sneller zoeken
- Verbeterde zoekfunctie

  [Uitgebreid zoeken](#)

176 resultaten voor Tekst: "asfalt"

Verbeteringen kennisbank

- Betere en uitgebreidere filters

Jaarversie/release	RAW Onderdeel	Onderwerp
☐ Contracteren – RAW versie 2010 (219)	☐ Standaard RAW Bepalingen (113)	☐ Bijlage I Proeven (29)
☐ Contracteren – RAW versie 2015 (162)	☐ Cat. Bepalingen (4)	☐ 00 Algemeen (1)
☐ Contracteren - RAW 2015, errata maart 2016 (162)	☐ Cat. Resultaatsbeschrijvingen (46)	☐ 01 Algemeen en administratie (2)
☐ Contracteren RAW 2020 (167)	☐ ABB (0)	☐ 10 Werk algemene aard (2)
☐ Contracteren RAW 2020, errata november 2020 (167)	☐ Handleiding (13)	☐ 16 Ontplofbare oorlogsresten (1)
☐ Contracteren RAW 2020, release september 2021 (166)	☐ UAV (0)	☐ 24 Sleuf- en sleufloze technieken (1)
☐ Contracteren RAW 2020, release september 2022 (174)		☐ 33 Afschermingsvoorzieningen (1)
☒ Contracteren RAW 2020, release september 2023 (176)		☐ 38 Spoor- en tramwerken (1)
		☐ 42 Betonconstructies (2)
		☐ 51 Groenvoorzieningen (3)
		☐ 52 Kust- en oeverwerken (1)
		☐ 56 Conserveringswerken (1)

Bestekschrijfsoftware

- De nieuwe release is verwerkt in de bestekschrijfsoftware
- Zowel bij Brink en Bakker & Spees zijn de teksten beschikbaar in de software
- Geen XSD aanpassing

RAW

INHOUDELIJKE WIJZIGINGEN

RAW
CROU

Inhoudelijk wijzigingen in 2023

Hoofdstukken:

- 01 Algemeen en Administratief
- 32 Wegbebakening
- 33 Afschermingsvoorzieningen
- 34 Verlichting
- 50 Afval- en reinigingsdiensten
- 51 Groenvoorzieningen
- 52 Kust- en oeverwerken
- 56 Conserveringswerken
- 71 Sport-, speel- en recreatievoorzieningen
- 72 Meubilair
- 80 Funderingslagen
- 82 Betonverhardingen
- Bijlage I Proeven

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 01

Artikel 01.01.04 en 01.01.07 *Beoordeling inschrijvingsstaat*

04 Als uit de toelichting van de inschrijver als bedoeld in lid 02 blijkt dat aan het bepaalde in artikel 01.01.03 is voldaan of als sprake is van een onvolkomenheid die zich op grond van wet- en regelgeving leent voor herstel, deelt de aanbesteder schriftelijk mee dat hij de ontleding van de inschrijvingsom van de desbetreffende inschrijving niet als ongeldig afwijst; de door de inschrijver verschaft toelichting wordt dan geacht een onverbreekbaar onderdeel van die inschrijving te zijn.

... en handleiding aangepast

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 01

Artikel 01.16.01 vervallen *Bodemsaneringsverzekering*

Deze verzekering, die verplicht was bij het werken met verontreinigde grond of verontreinigd water, wordt op dit moment door de verzekeraars niet meer aangeboden.

Wel zijn er verzekeringen waarin milieuschade kan worden meeverzekerd.

Alternatief is de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering van de aannemer en een CAR-verzekering.

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 01

01.17.10

Verrekening van wijzigingen van acceptatietarieven

- 01 Indien volgens het bestek vrijgekomen materialen moeten worden vervoerd naar een voorgeschreven inrichting, en indien na de uiterste datum voor het indienen van de inschrijving wijzigingen optreden in de acceptatietarieven van die inrichting, zullen de daaruit voortvloeiende hogere of lagere kosten met de aannemer worden verrekend

Hier stond: een met naam en adres in het bestek vermelde inrichting

- aannemer bekend is gemaakt,
h. *KOR-beeldmeetlat*: beeldmeetlat zoals opgenomen in CROW-publicatie 'Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2023'.

Inhoudelijk wijzigingen, Beeldkwaliteit

RAW afgestemd op de nieuwe versie
Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2023.

Gevolgen in meerdere hoofdstukken voor:

- resultaatsbeschrijvingen
- xx.x1 Begrippen
- xx.x2 Eisen en uitvoering

De nieuwe
Kwaliteitscatalogus
openbare ruimte
2023 is er!

Bestel nu jouw boek

kennisplatform
CROW

Inhoudelijk wijzigingen, Beeldkwaliteit

Wijziging in de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte:

2018: onderscheid in:

verrekenen op beeld	[week]
verrekenen op frequentie	[m, m ² , are, stuks]
alleen geschikt voor beleid	-

2023: onderscheid in:

verzorgingsonderhoud	[week]
technisch onderhoud	[m, m ² , are, stuks]

Inhoudelijk wijzigingen, Beeldkwaliteit

Wijziging in de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte

Harro Verhoeven

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 56

Conserveringswerken: geactualiseerd

- Genoemde normen waren niet meer actueel
- Genoemde technieken waren niet meer actueel
- Achterhaalde eisen
- Meetmethoden vastgelegd in normen
- Eisen die betrekking hebben op onderaanneming en leveranciers.

- Nieuwe technieken zoals metalliseren
- Oplossingsmiddelvrije coatings
- Actualisatie van eisen en normen

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 72

Meubilair: nieuw

Mark en Tom

Inhoudelijk wijzigingen, Hoofdstuk 72

Meubilair: nieuw

Resultaatsbeschrijvingen voor:

verwijderen

aanbrengen

leveren

Bepalingen voor:

begrippen (objecten)

bijbehorende verplichtingen (grondwerk, herstel

bestrating)

Inhoudelijk wijzigingen, NEN-EN 206 en NEN 8005

Gevolgen voor diverse hoofdstukken

NEN 8005:2022 nl

Nederlandse invulling van NEN-EN 206: Beton - Specificatie, eigenschappen, vervaardiging en conformiteit

NEN 8005 geeft normatieve bepalingen voor de aspecten die bij de samenstelling van beton volgens NEN-EN 206 nationaal mogen worden geregeld.

Informatie wijzigingen resultaatsbeschrijvingen

- De Standaard is aangepast op de Resultaatsbeschrijvingen
- Er is (nog) geen bruikbaar overzicht te maken van de wijzigingen in de catalogus resultaatsbeschrijvingen. We gaan onderzoeken of dit op termijn wel kan
- Idem voor catalogus bepalingen

NASLAG

RAW

RAW
CRO

Naslag met gemarkeerde wijzigingen per jaar

- 03 Bij de bepaling van het vloeigedrag van asfaltmastiek volgens de hellingproef (proef 59) moet de gemeten vloeitijd liggen tussen 20 en 30 seconden.
- 04 Bij de bepaling van het vloeigedrag van asfaltmastiek 8 volgens de hellingproef (proef 59) moet de gemeten vloeitijd liggen tussen 80 en 100 seconden. In afwijking van proef 59 moet het bakje in dit geval een inhoud hebben van 5000 cm³.
- 05 Ten hoogste 30% (*m/m*) van het mineraal aggregaat in asfaltmastiek 8 mag worden vervangen door asfaltgranulaat 0/5.
- 06 De penetratie van het bitumen in het mengsel (pen_{mengsel}) in asfaltmastiek 8 bij het vooronderzoek (proef 54) moet voldoen aan: $30 \leq pen_{\text{mengsel}} \leq 100$.

52.56.09 *Bitumineus gebonden toepassing, gebitumineerd zand*

- 01 Gebitumineerd zand moet zijn een warm bereid mengsel van zand en bitumen 70/100.
- 02 De ontwerpsamenstelling moet voldoen aan de in tabel 52.5.17 genoemde eisen.

52.56.11 *Colloïdale hulpstof*

- 01 Aanvullend op het bepaalde in NEN-EN 206+A2 met inachtneming van NEN 8005, mag het toevoegen van de colloïdale hulpstof aan de betonspecie zowel vóór als na het mengen door de centrale menger plaatsvinden.

Naslag met gemarkeerde wijzigingen per jaar

Wijziging september 2023: op de Standaard RAW Bepalingen 2020 bevat alle wijzigingen en aanvullingen die sinds de publicatie van de Standaard RAW Bepalingen 2020 zijn doorgevoerd. Deze wijziging september 2023 bevat ook alle wijzigingen en aanvullingen zoals die in de Wijziging van 2021 en de Wijziging van 2022 al eerder zijn gepubliceerd, alsmede de Errata.

- 03 Bij de bepaling van het vloeigedrag van asfaltmastiek volgens de hellingproef (proef 59) moet de gemeten vloeitijd liggen tussen 20 en 30 seconden.
- 04 Bij de bepaling van het vloeigedrag van asfaltmastiek 8 volgens de hellingproef (proef 59) moet de gemeten vloeitijd liggen tussen 80 en 100 seconden. In afwijking van proef 59 moet het bakje in dit geval een inhoud hebben van 5000 cm³.
- 05 Ten hoogste 30% (m/m) van het mineraal aggregaat in asfaltmastiek 8 mag worden vervangen door asfaltgranulaat 0/5.
- 06 De penetratie van het bitumen in het mengsel (pen_{mengsel}) in asfaltmastiek 8 bij het vooronderzoek (proef 54) moet voldoen aan: $30 \leq pen_{\text{mengsel}} \leq 100$.

52.56.09 Bitumineus gebonden toepassing, gebitumineerd zand

- 01 Gebitumineerd zand moet zijn een warm bereid mengsel van zand en bitumen 70/100.
- 02 De ontwerpsamenstelling moet voldoen aan de in tabel 52.5.17 genoemde eisen.

52.56.11 Colloïdale hulpstof

- 01 Aanvullend op het bepaalde in NEN-EN 206+A2 met inachtneming van NEN 8005, mag het toevoegen van de colloïdale hulpstof aan de betonspecie zowel vóór als na het mengen door de centrale menger plaatsvinden.

RAW

EN VERDER....

RAW
CRO

Gepubliceerd;
30 september

Waar;
raw.nl/documenten;

CROW online kennisbank;
Contracteren RAW 2020, release september 2023

RAW CROW Home Platform ▾ Thema's Groepen Over RAW ▾ Meld je aan Intlog

Standaard RAW Bepalingen 2020 - wijziging september 2023 gereed

 Jacques Teunissen
30 september 2023 | 1 minuut lezen

De Standaard RAW Bepalingen 2020 - wijziging september 2023 is klaar! Met deze jaarlijkse release willen we ook dit jaar weer inspelen op ontwikkelingen in de markt.

Wat betekent de jaarlijkse release?

- Leveranciers van de bestekschrijfprogrammatuur krijgen een nieuwe versie van het RAW-databestand (Catalogus Resultaatsbeschrijvingen en Catalogus Bepalingen). Hiermee kunnen bestekschrijvers recent vastgestelde resultaatsbeschrijvingen en keuzebepalingen gebruiken via de bestekschrijfprogrammatuur.
- Nieuwe teksten, die vastgesteld zijn door de RAW-Raad, worden eerder toegepast in een RAW-contract.
- Vastgestelde teksten krijgen eerder een verplicht karakter.
- Er ontstaat door bovengenoemde meer uniformiteit in de bestekken van verschillende opdrachtgevers.
- Het wordt interessanter om tussen 2 jaarversies in 'kleinere' wijzigingen door te voeren.

Voordelen jaarlijkse release

Op naar 2024

Op dit moment zijn we bezig met:

- Duurzaamheid in RAW
- Indexeringsregeling in paragraaf 01.05
- Kabelwerk
- Gas- en waterleiding
- Afschermingsvoorzieningen
- Verkeersregelinstallaties
- Houtconstructies
- Funderingslagen
- Elementenverharding

RAW-werkgroepleden gezocht!

Vanaf Q1 2024 zullen we dan ook gaan starten met diverse nieuwe RAW-werkgroepen. Allemaal onderwerpen die een bijdrage kunnen leveren aan de verduurzaming van de RAW-systematiek.

**Om dit waar te maken
hebben wij jullie hulp nodig!**

Voor iedere nieuw op te starten werkgroep zoeken wij 6 tot 10 werkgroepleden. Paritair (in evenwicht) tussen opdrachtgevers en aannemers.

Zo zorgen we er voor dat de RAW-systematiek een gedragen systematiek blijft, vertrouwd zoals jullie van ons gewend zijn.

Meer weten over de RAW-werkgroepen?
Scan de QR-code voor een online overzicht.

Wij zoeken nog werkgroepleden voor:

- Bemalingen
- Betonconstructies
- Betonverharding
- Oppervlakbehandeling
- Geluidbeperkende constructies
- Kleine kunstwerken
- Riolering
- Overige matconstructies
- Schraal beton voor funderingslagen
- MKI
- SEB

Kijk op: raw.nl/groepen

www.raw.nl

- Laatste nieuws
 - RAW updates
 - Cursussen
 - Bijeenkomsten
 - Thema's
 - RAWeetjes
 - Helpdeskvragen
 - Vacatures
-
- Registeren is simpel!

The screenshot shows the homepage of the RAW CROW website. At the top, there is a navigation bar with the RAW CROW logo and menu items: Home, Platform, Thema's, Groepen, Professionals, RAW Vacatures, and Over RAW. Below the navigation bar is a large blue banner with the text: "RAW-systematiek; het kader om afspraken in bouwcontracten te maken en goed vast te leggen." Underneath the banner, it says "Een platform voor kennis, projecten, nieuws, en nog veel meer omtrent de RAW-systematiek." To the right of this text are two statistics: "701 Posts" and "920 Professionals". Below the banner is a section titled "Nieuws" (News) with two article thumbnails. The first thumbnail is titled "Standaard RAW Bepalingen 2020" with a sub-headline "Wijziging september 2022". The second thumbnail is titled "Verkenningmiddag Straatmeubilair in RAW – snelkookpanervaring die vraagt om een vervolg".

RAW

RAW
CROW